

چکیده

با عنایت به نقش مهم صنعت فولاد در اقتصاد ایران و همچنین وضع موجود و آتی این صنعت در بازار داخلی و خارجی، می‌توان چنین استنباط کرد که قیمت جهانی نقش بسیار مهمی در سوددهی شرکت‌های داخلی دارد. زیرا با توجه به امکانات تولید در ایران و حمایت‌های انجام شده توسط دولت، حاشیه سود ناخالص این شرکت‌ها افزایش می‌یابد. عوامل گوناگونی از قبیل عرضه و تقاضای جهانی، رشد اقتصادی جهانی، سیاست‌های محیط زیستی و ... بر قیمت جهانی این کالا تأثیرگذار است. از سوی دیگر عوامل داخلی نظیر تقاضای داخلی که خود با توجه به تقاضای صنایع مختلف، طرح‌های توسعه ای و... شکل می‌گیرد نیز باید مورد توجه قرار گیرد. در این تحلیل سعی شده صنعت فولاد ایران به طور جامع با تمرکز بر شرکت‌های مهم بورسی مورد ارزیابی قرار گیرد و با تکیه بر تحلیل بنیادی شش شرکت مهم بورسی فعال در صنعت فولاد یعنی آهن و فولاد ارفع، ذوب آهن اصفهان، فولاد خراسان، فولاد خوزستان، فولاد مبارکه اصفهان و فولاد هرمزگان، تأثیر قیمت‌های جهانی پیش‌بینی شده توسط مؤسسات معتبر بر سود هر سهم این شرکت‌ها با استفاده از تحلیل حساسیت سود هر سهم به تغییرات نرخ دلار و نرخ جهانی فولاد مورد بررسی قرار گیرد.

۱. مقدمه

فولاد یکی از کالاهای مهم و تأثیرگذار در رشد و توسعه صنعتی کشورها است. این کالا بعد از نفت و گاز دومین کالای پر حجم تجارت جهانی را تشکیل می‌دهد و تعداد زیادی از صنایع پایه از قبیل حمل‌ونقل، ساختمان، ساخت ماشین آلات، معدن و دیگر صنایع مرتبط با تولید و انتقال انرژی، به صنعت فولاد وابسته هستند. از این رو بهبود و توسعه صنعت فولاد از اهمیت ویژه‌ای در توسعه اقتصادی کشورها برخوردار است.

ایران دارای ذخایر فراوان سنگ آهن بوده و در تولید سنگ آهن رتبه دهم جهان را دارد و از سوی دیگر از حیث ذخایر گاز طبیعی در جایگاه دوم جهان قرار دارد، اما به دلایل متعدد به جایگاه شایسته خود در تولید فولاد دست نیافته است. نامتوازن بودن زنجیره تولید فولاد به عنوان مهمترین دلیل این عدم توفیق مطرح است و برای رفع این نقیصه به برنامه‌ریزی‌های دقیق و اصولی در آینده نیاز است.

بیش از ۶۸ کشور جهان، تکنولوژی تولید فولاد و سایر مشتقات آن را دارا می‌باشند، از این رو آهن و فولاد سهم قابل توجهی از تجارت جهانی کالا را بخود اختصاص داده است. میزان تولید فولاد در سال ۲۰۱۶، در حدود ۱۶۰۴ میلیون تن بوده است که در مقایسه با سال قبل (۱،۵۹۲ میلیون تن)، میزان تولیدات در حدود ۰،۷٪ افزایش داشته است. درصد تغییرات تولید فولاد در چین، ژاپن و هند (سه تولیدکننده برتر جهان) نیز به ترتیب ۱،۲٪، ۰،۳٪- و ۷،۴٪ بوده است. آسیا نیز با میزان تولید ۱،۱۲۵ میلیون تن در سال ۲۰۱۶ (۱،۱۰۸ میلیون تن در سال ۲۰۱۵)، همچنان به عنوان بزرگترین منطقه تولیدکننده، جایگاه خود را حفظ کرده است. در سال ۲۰۱۶، متوسط بهره‌برداری از ظرفیت کارخانه‌های فولاد در سراسر جهان، ۶۹،۳ درصد بود. این در حالی است که در سال ۲۰۱۵، میزان استفاده از ظرفیت در حدود ۶۹،۷ درصد گزارش شد.

تقاضای جهانی فولاد در سال ۲۰۱۶، معادل ۱۵۴۸،۵ میلیون تن بوده که نسبت به سال قبل، رشد یک درصدی را در پی داشته است. پیش‌بینی می‌شود که کشورهای چین، ایالات‌متحده آمریکا و هند در سال‌های ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ نیز همچنان جزو سه کشور عمده مصرف‌کننده فولاد جهان باقی بمانند. ضمن اینکه، مصرف فولاد در چین در سال ۲۰۱۸ با کاهش ۲ درصدی و در ایالات متحده آمریکا و هند نیز به ترتیب با رشد ۳ و ۷،۱ درصدی همراه خواهد بود. لازم به ذکر است، در میان ۱۰ کشور عمده مصرف‌کننده فولاد، افزایش میزان مصرف پیش‌بینی شده برای فولاد در کشور هند و ترکیه در سال ۲۰۱۸ قابل توجه خواهد بود.

ایران چهاردهمین تولیدکننده بزرگ فولاد جهان در سال ۲۰۱۶ (با رشد ۱۰،۸ درصدی) شناخته شده که سهم آن از کل فولاد تولیدی جهان در این سال، ۱،۱ درصد بوده است. تولید فولاد ایران که در سال ۲۰۱۵ بالغ بر ۱۶،۱ میلیون تن گزارش شده بود، در سال ۲۰۱۶ به ۱۷،۹ میلیون تن افزایش یافته است.

ایران به علت داشتن معادن سنگ آهن، منابع انرژی، نیروی کار جوان و ارزان در زمینه تولید فولاد، دارای مزیت نسبی نسبت به برخی کشورهای صنعتی مانند آلمان، ژاپن و کره جنوبی است. کشورهای صنعتی ذکر شده تقریباً ۱۰۰ درصد سنگ‌آهن و حدود ۹۰ درصد انرژی مورد نیاز برای تولید فولاد را (برخلاف ایران) باید از طریق واردات تامین کنند. بنابراین، در برابر تغییرات جهانی قیمت سنگ‌آهن، زغال سنگ و... بیشتر از صنایع تولید فولاد ایران آسیب‌پذیر هستند. اما متأسفانه در ایران به دلیل چالش‌های موجود در صنعت فولاد، کارایی و بهره‌وری این صنعت رضایت بخش نیست.

با توجه به اهمیت صنعت فولاد از منظر اقتصادی و صنعتی، در این تحلیل به بررسی وضعیت صنعت فولاد در جهان و ایران و تأثیر متغیرهای تولیدی و قیمتی بر سود شش شرکت مهم بورسی یعنی آهن و فولاد ارفع، ذوب آهن اصفهان، فولاد خراسان، فولاد خوزستان، فولاد مبارکه اصفهان و فولاد هرمزگان می‌پردازیم.

۲. اهمیت و ضرورت

اهمیت آهن و فولاد در توسعه جهانی به قدری است که می‌توان گفت، آهن بنیان تمدن امروزی را تشکیل می‌دهد. فراوانی، قیمت پایین، قابلیت بازیافت، استحکام زیاد و همچنین قابلیت آلیاژسازی، ویژگی‌های متنوعی در کاربرد آن ایجاد کرده است. دامنه این تنوع، از تولید سوزن و سنجاق تا کشتی‌های عظیم الجثه و آسمان خراش‌ها گسترش دارد. از آن جا که صنعت تولید فولاد از جمله صنایع به شدت سرمایه‌بر و نیازمند به تکنولوژی پیشرفته است و نیز به دلیل تأثیر زیادی که بر روی توسعه صنعتی کشورها دارد، صنعت مادر نامیده می‌شود. طبق استانداردهای جهانی، تولید هر یک میلیون تن فولاد، باعث اشتغال‌زایی مستقیم حدود هزار نفر خواهد گردید. این در حالی است که به طور متوسط، به ازای هر یک نفر که به طور مستقیم در صنعت فولاد شاغل است، ۳٫۵ نفر نیز در صنایع مرتبط با آن مشغول به کار خواهد شد. از طرفی، رشد صنعت فولاد در بررسی پیشرفت اقتصادی کشورها از اهمیت خاصی برخوردار است. میانگین سرانه مصرف فولاد در هر کشور به عنوان یکی از مناسب‌ترین شاخص‌ها در جهت شناخت و رتبه‌بندی کشورها از بعد توسعه‌یافتگی در نظر گرفته می‌شود. به عبارت دیگر مصرف سرانه فولاد در هر کشور، با سطح سرمایه‌گذاری‌ها، اجرای طرح‌های عمرانی و بالاخره توسعه‌یافتگی کشورها رابطه مستقیم و معناداری دارد چراکه با افزایش درآمد سرانه که از شاخص‌های توسعه محسوب می‌گردد، مصرف سرانه فولاد نیز افزایش می‌یابد.

فولادها از نظر کاربرد به دو نوع فولادهای ساختمانی و ابزارسازی تقسیم می‌شوند. فولادهای ساختمانی به فولادهایی می‌گویند که از آنها می‌توان به عنوان مواد اولیه برای ساختمان اسکلت‌های فلزی، اسکلت پل‌ها و همچنین برای ساختن قطعات وسایل نقلیه، دستگاه‌ها، ماشین‌آلات، اجزای ماشین (پیچ و مهره، میله و محور و...) استفاده کرد. امروزه حدود ۹۰ درصد محصولات کاخانه‌های فولادسازی را فولادهای ساختمانی تشکیل می‌دهند. فولادهای ابزارسازی به فولادهایی گفته می‌شود که از آنها در ساختن ابزارهای براده‌برداری و برش (مانند چکش، تیغه‌های دستگاه خم‌کن، سنبه‌های خم و کَشش، قالب‌های کوره‌کاری، قالب‌های ریخته‌گری و...) استفاده می‌شود. در انتخاب فولادهای ابزارسازی، استحکام کششی و انبساط چندان مورد توجه نیست بلکه بیشتر قابلیت برش و سختی آنها مطرح است. این فولادها برحسب درصد عناصر موجود در آنها، به فولادهای ابزارسازی غیرآلیاژی، کم آلیاژ و پرآلیاژ تقسیم می‌شوند.

فولاد در تمام صنایع مهم جهان، همچون انرژی، زیربنایی، ساخت‌وساز، ماشین‌سازی، حمل‌ونقل استفاده می‌شود. همچنین مهم‌ترین ماده به کار رفته در صنایع انرژی‌های نو، همچون حرارتی، خورشیدی و جزر و مدامی‌باشد. به طور نسبی می‌توان گفت، فولاد در میان سایر مواد، بیشترین کاربرد را دارد. طیف وسیعی از ترکیبات آلیاژی، خواص مکانیکی و محصولات مختلف و... این فلز را بسیار فراگیر کرده است.

با توجه به اهمیت صنعت فولاد در رشد و توسعه اقتصادی یک کشور و وجود بازار داخلی و صادراتی برای ایران در کشورهای منطقه و کشورهای آسیایی و همچنین ظرفیت‌های موجود برای رشد این صنعت در اقتصاد ایران، بررسی عوامل تأثیرگذار بر این صنعت از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. قیمت جهانی فولاد از تأثیرگذارترین متغیرهای موجود بر صنعت فولاد می‌باشد. در بخش‌های بعدی این تحلیل به وضعیت متغیرهای تولیدی و قیمتی این صنعت در ایران و جهان می‌پردازیم و در نهایت تأثیر متغیر قیمت جهانی فولاد را با تکیه بر تحلیل بنیادی و تحلیل حساسیت سود هر سهم شرکت‌های مهم داخلی بر فروش، حاشیه سود ناخالص و سود هر سهم این شرکت‌ها مطالعه می‌کنیم.

۱. انرژی جزر و مد، یکی از انواع انرژی به نسبت جدید است. کارخانجات بسیاری در حال نصب این سیستم‌ها هستند و همچنین شرکت‌های نوپایی هم به دنبال ایجاد پیشرفت در این زمینه هستند. در حال حاضر نیز تعداد نیروگاه‌های جزر و مدی در حال افزایش است. اولین نیروگاه جزر و مد در سال ۱۹۶۶ بر روی رودخانه پراب رانس (Rance) در شمال غربی فرانسه احداث شد. در هنگام مد، می‌توان آب را پشت مخزن سدی که در عرض دریا احداث می‌گردد، جمع نمود. سپس در هنگام جزر، آب جمع شده در پشت سد را، درست مثل یک نیروگاه برق آبی، به خارج هدایت کرد. این سدها دارای توربین‌های قائم محور و جعبه‌های پیش‌ساخته بتونی یا فولادی هستند که روی یک حصار سوار شده‌اند.

۳. تولیدکنندگان / رقبا در ایران و جهان

۱-۳. کشورهای تولیدکننده برتر فولاد

با توجه به جدول ذیل، چین همچنان در طول سال ۲۰۱۶ نیز به عنوان تولیدکننده برتر، جایگاه خود را حفظ کرده است. این کشور، بیش از ۵۰ درصد این کالای استراتژیک دنیا را در اختیار دارد و بر همین اساس، بازار فولاد و مواد اولیه آن که شامل سنگ آهن و زغال سنگ می باشد و نیز توسعه فولاد در هر نقطه از جهان، تحت تاثیر سیاست ها و برنامه های این کشور است. چرا که رفتار چین خصوصاً در بازار سنگ آهن، می تواند پیش بینی ها را تغییر داده و با ایجاد نوسانات جدید در بازار، آهنگ رشد را متغیر کند.

رتبه	کشور	تولیدکننده برتر در سال ۲۰۱۶		درصد تغییر
		۲۰۱۵ (میلیون تن)	۲۰۱۶ (میلیون تن)	
۱	چین	۸۰۳,۸	۸۰۸,۴	۰,۶
۲	ژاپن	۱۰۵,۱	۱۰۴,۸	-۰,۳
۳	هند	۸۹	۹۵,۶	۷,۴
۴	ایالات متحده آمریکا	۷۸,۸	۷۸,۶	-۰,۳
۵	روسیه	۷۰,۹	۷۰,۸	-۰,۱
۶	کره جنوبی	۶۹,۷	۶۸,۶	-۱,۶
۷	آلمان	۴۲,۷	۴۲,۱	-۱,۴
۸	ترکیه	۳۱,۵	۳۳,۲	۵,۴
۹	برزیل	۳۳,۳	۳۱,۳	-۶,۰
۱۰	اکراین	۲۳	۲۴,۲	۵,۲

جدول ۱-۳ تولیدکننده برتر در سال ۲۰۱۶. منبع: WSA

همانطور که در جدول فوق نیز ملاحظه می گردد، کشورهای ژاپن و هند نیز به ترتیب رده های دوم و سوم را به خود اختصاص داده اند. براساس گزارشات بدست آمده از ۶۷ کشور تولیدکننده در سال ۲۰۱۶، میزان تولید کل، در حدود ۱۶۰۴ میلیون تن بوده است که در مقایسه با سال قبل (۱۵۹۲ میلیون تن)، میزان تولیدات در حدود ۰,۷٪ افزایش داشته است. میزان تغییرات تولید فولاد در چین، ژاپن و هند نیز به ترتیب ۱,۲٪، ۰,۳٪- و ۷,۴٪ بوده است.

آسیا با میزان تولید ۱۱۲۵ میلیون تن در سال ۲۰۱۶ (۱۱۰۸ میلیون تن در سال ۲۰۱۵)، همچنان به عنوان بزرگترین منطقه تولیدکننده، جایگاه خود را حفظ کرده است.

۲-۳. شرکت های تولیدکننده برتر فولاد

در جدول ذیل، فهرستی از ده شرکت تولیدکننده برتر جهان ارائه شده است که بر پایه میزان تولید فولاد خام، در پایان هر سال مالی، توسط انجمن جهانی فولاد^۲، رتبه بندی می شوند. این شرکت ها، بزرگترین شرکت هایی هستند که دارای بالاترین سود و درآمد در سطح جهان می باشند.

^۲ World Steel Association. به عنوان بزرگترین انجمن تجاری صنعت فولاد در جهان شناخته می شود. این انجمن در زمینه معرفی بزرگترین شرکت های تولیدکننده فولاد و سنگ آهن فعالیت می کند. انجمن جهانی فولاد، فعالیت خود را از سال ۱۹۶۷ آغاز نمود و هم اکنون شرکت های عضو این انجمن، بالغ بر ۸۵٪ درصد از ظرفیت تولید جهانی فولاد را در اختیار دارند. مرکز آن در شهر بروکسل، بلژیک قرار دارد و هر ساله بزرگترین شرکت های فولاد جهان را بر پایه میزان تولید، رتبه بندی می نماید. سال ۲۰۱۷، پنجاهمین سالگرد تأسیس این انجمن است.

رتبه ۲۰۱۶	رتبه ۲۰۱۵	شرکت	دفتر مرکزی	تناژ ۲۰۱۱	تناژ ۲۰۱۲	تناژ ۲۰۱۳	تناژ ۲۰۱۴	تناژ ۲۰۱۵	تناژ ۲۰۱۶
۱	۱	ArcelorMittal	لوگزامبورگ	۹۷,۲۵	۹۳,۵۸	۹۶,۱	۹۸,۰۹	۹۷,۱۴	۹۵,۴۵
۲	۲	China Baowu Group	چین	۸۱,۰۲	۷۹,۱۲	۸۳,۲۲	۷۶,۴	۶۰,۷۱	۶۳,۸۱
۳	۳	HBIS Group	چین	۴۴,۳۶	۴۲,۸۴	۴۵,۷۹	۴۷,۰۹	۴۷,۷۵	۴۶,۱۸
۴	۴	NSSMC	ژاپن	۳۳,۳۹	۴۷,۸۶	۵۰,۱۳	۴۹,۳	۴۶,۳۷	۴۶,۱۶
۵	۵	POSCO	کره جنوبی	۳۹,۱۲	۳۹,۸۸	۳۸,۴۲	۴۱,۵۹	۴۱,۹۷	۴۱,۵۶
		Baosteel Group	چین	۴۳,۳۴	۴۲,۷	۴۳,۹۱	۴۳,۳۵	۳۴,۹۴	-
۶	۶	Shagang Group	چین	۳۱,۹۲	۳۲,۳۱	۳۵,۰۸	۳۵,۳۳	۳۴,۲۱	۳۳,۲۵
۷	۷	Ansteel Group	چین	۲۹,۷۵	۳۰,۲۳	۳۳,۶۹	۳۳,۳۵	۳۲,۵	۳۳,۱۹
۸	۸	JFE Steel Corporation	ژاپن	۲۹,۹	۳۰,۴۱	۳۱,۱۶	۳۱,۴۱	۲۹,۸۳	۳۰,۲۹
۹	۹	Shougang Group	چین	۳۰,۰۴	۳۱,۴۲	۳۱,۵۲	۳۰,۷۸	۲۸,۵۵	۲۶,۸
۱۰	۱۰	Tata Steel Group	هند	۲۳,۸۲	۲۲,۹۷	۲۵,۲۷	۲۶,۲	۲۶,۳۱	۲۴,۴۹

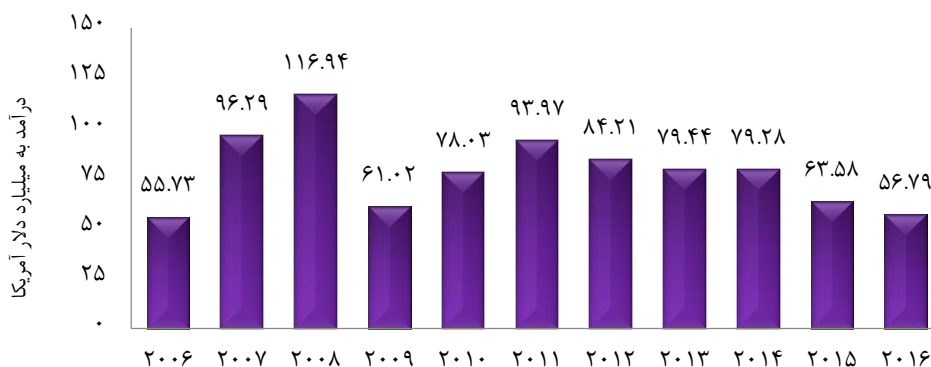
* در سال ۲۰۱۶، دو شرکت Baosteel Group و Wuhan Group ادغام شده و شرکت China Baowu Group ایجاد شد.

* Hesteel Group نام قبلی شرکت HBIS Group می‌باشد.

* در این رتبه بندی، تناژ شرکت Nisshin Steel که در ماه مارس ۲۰۱۷، به عنوان بخشی از شرکت NSSMC Group درآمد، لحاظ نشده است.

جدول ۲-۳ شرکت‌های برتر تولیدکننده فولاد خام در سال ۲۰۱۶ منبع: Worldstrendingtopmost

برخلاف تصور بسیاری که معتقد هستند شرکت‌های چینی، بزرگترین تولیدکننده‌های فولاد جهان می‌باشند، شرکت آرسلومیتال که دفتر مرکزی آن در لوگزامبورگ قرار دارد، بزرگترین شرکت تولیدکننده فولاد در جهان می‌باشد. این شرکت در سال ۲۰۰۶، با ادغام دو شرکت Arcelor و Mittal شکل گرفت. شرکت Mittal Steel یک سازمان چند ملیتی است که در سال ۲۰۰۶، با قیمتی حدود ۳۳ میلیارد دلار، شرکت تولید فولاد Arcelor که شرکتی اروپایی بود را خریداری کرده و شرکت آرسلومیتال را بنیان نهاد. این شرکت در کشورهای متعدد جهان و قاره‌های اروپا، آسیا، آمریکای شمالی و خاورمیانه فعالیت می‌کند. آرسلومیتال، تأمین مواد اولیه کارخانجات خود مانند سنگ آهن را نیز بر عهده دارد و یکی از بزرگترین شرکت‌های اکتشاف معدن در جهان است. این شرکت با کمک واحد تحقیق و توسعه خود در حال طراحی و برنامه‌ریزی برای محصولاتی مدرن (محصولات فولادی با وزن کم) در صنعت فولاد است. از پیشرفته‌ترین انواع فولادهای تولیدی آرسلومیتال می‌توان به فولاد مخصوص نیروگاه‌های حرارتی اشاره کرد که مقاومت بسیار بالایی در برابر دمای بالا دارد.

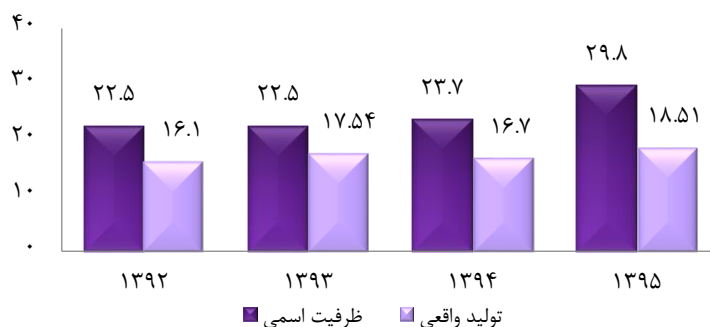

نمودار ۱-۳ درآمد شرکت Arcelormittal از سال مالی ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۶. منبع: Statista

در نمودار فوق، درآمد شرکت آرسلورمیتال از سال مالی ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۶ میلادی ارائه شده است. در سال مالی ۲۰۱۶، این شرکت فولادی چند ملیتی، حدود ۵۷ میلیارد دلار آمریکا درآمد داشته است. لازم به ذکر است، در بین شرکت‌های بزرگ تولیدکننده فولاد در این سال، شرکت ایمیدرو با میزان تولید ۱۴،۰۲ میلیون تن، در رتبه ۲۵ قرار دارد.

۳-۳. ظرفیت و تولید فولاد خام در ایران

با توجه به جدول ذیل، در سال ۹۵، ظرفیت اسمی تولید فولاد خام کشور به ۲۹،۸ میلیون تن رسیده و تولید واقعی نیز ۱۸،۵۱ میلیون تن شده است. می‌توان گفت، با توجه به ظرفیت اسمی و تولید واقعی سال ۹۴ (با رشد ۱۰،۸ درصد)، شاهد رشد خوبی در این زمینه بودیم.

نمودار ۲-۳ ظرفیت و تولید فولاد خام در ایران

در سال ۹۵، تولید تحقق یافته در حدود ۶۲ درصد از ظرفیت اسمی ایجاد شده را پوشش داده است. ظرفیت بلااستفاده فولاد خام در کشور که در حدود ۳۸ درصد است، عموماً مربوط به بخش خصوصی است. در میان واحدهای فعال تولیدکننده فولاد خام، بخش خصوصی در کشور، تعداد اندک واحدهای فعال هستند که سالانه توان تولید در ظرفیت اسمی خود را دارند به گونه‌ای که از ظرفیت اسمی ۱۲،۲ میلیون تن فولاد خام مربوط به بخش خصوصی در سال ۱۳۹۵، معادل ۴ میلیون تن تولید انجام شده است.

پیش‌بینی‌ها براساس طرح جامع فولاد این است که تا نیمه اول سال ۹۶، بالغ بر ۴،۸۲ میلیون تن فولاد خام به بهره‌برداری رسیده و به ظرفیت فعلی افزوده شود.

نام واحد	ظرفیت اسمی (تن)	تولید واقعی محقق شده					سال اولین بهره برداری	
		۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱		
فولاد مبارکه اصفهان	۷،۰۰۰،۰۰۰	۵،۶۶۰،۲۷۴	۵،۱۹۳،۷۴۴	۵،۴۸۳،۰۶۵	۵،۳۹۰،۳۴۸	۵،۳۵۲،۴۴۸	۵،۰۰۱،۷۷۱	۱۳۷۱
طرح سبا	۷۵۰،۰۰۰	۶۶۲،۸۳۹	۶۳۲،۴۱۷	۷۶۸،۶۵۱	۷۰۹،۸۸۸	۷۱۲،۳۹۵	۶۷۸،۷۹۷	۱۳۸۵
ذوب آهن اصفهان	۳،۶۰۰،۰۰۰	۲،۲۴۱،۴۳۹	۲،۲۹۷،۶۳۷	۲،۷۰۷،۲۲۸	۲،۲۵۷،۰۸۵	۱،۸۹۹،۴۶۱	۲،۳۳۹،۰۴۷	۱۳۵۵
مجتمع فولاد خراسان	۶۳۰،۰۰۰	۶۶۰،۸۸۹	۶۵۴،۳۸۴	۷۱۳،۶۶۹	۷۰۰،۰۸۵	۷۰۴،۴۲۲	۶۹۳،۴۷۶	۱۳۸۶
مجتمع فولاد خوزستان	۳،۴۰۰،۰۰۰	۳،۵۹۹،۶۸۷	۳،۴۳۸،۴۹۴	۳،۴۵۸،۸۵۳	۳،۵۵۱،۶۱۹	۳،۴۹۵،۰۸۶	۳،۳۴۷،۹۴۱	۱۳۶۷
گروه صنعتی فولاد ایران	۴۳۰،۰۰۰	۹۸،۳۳۳	۱۴۴،۱۶۹	۱۵۸،۳۵۸	۲۵۶،۷۱۰	۳۳۱،۶۱۳	۳۲۳،۵۸۶	۱۳۵۳
فولاد هرمزگان	۱،۵۰۰،۰۰۰	۱،۱۴۲،۱۶۳	۱،۱۷۲،۳۵۵	۱،۱۷۲،۳۱۰	۱،۰۶۷،۰۲۷	۵۸۵،۲۷۴	۱۵۴،۳۶۵	۱۳۹۰
فولاد آلیژی ایران	۲۲۵،۰۰۰	۴۰۰،۲۶۲	۲۹۹،۳۴۲	۳۸۴،۸۷۲	۳۶۱،۳۲۸	۳۲۷،۹۸۶	۲۸۸،۲۹۵	۱۳۷۹
واحدهای خصوصی	۱۲،۲۶۴،۰۰۰	۴،۰۶۵،۲۱۰	۲،۸۷۵،۳۷۹	۲،۶۹۳،۰۳۹	۲،۰۵۵،۱۶۵	۱،۱۴۷،۸۹۳	۸۵۱،۵۵۰	-
جمع	۲۹،۷۹۹،۰۰۰	۱۸،۵۳۱،۰۸۶	۱۶،۷۰۷،۹۲۱	۱۷،۵۴۰،۰۴۵	۱۶،۳۴۹،۲۵۵	۱۴،۵۵۶،۶۷۸	۱۳،۶۷۸،۸۲۸	-

جدول ۳-۳ تولید واحدهای فعال تولیدکننده فولاد خام. منبع: انجمن فولاد ایران

نرخ رشد متوسط تولید فولاد خام کشور در طی دوره بررسی، معادل ۶,۴ درصد بوده و نرخ رشد تولید در سال ۱۳۹۵ در مقایسه با سال ۱۳۹۴ برابر با ۱۰,۸ درصد بوده است.

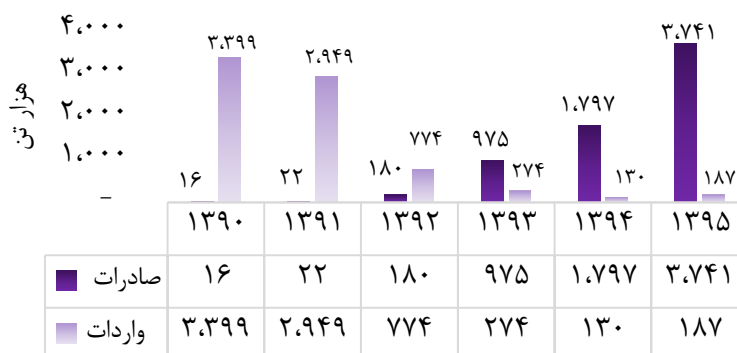
در جدول ذیل نیز، تولید واقعی محقق شده محصولات فولادی در سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۵ آمده است.

تولید واقعی محقق شده						نوع محصول	نام واحد
۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰		
۴,۹۷۷,۹۷۲	۴,۸۴۸,۱۸۸	۵,۲۵۹,۳۸۰	۵,۱۴۹,۱۶۰	۵,۲۶۲,۴۸۷	۴,۹۳۵,۸۳۵	ورق گرم	مجتمع فولاد مبارکه
۶۳۵,۶۶۹	۶۲۶,۳۹۱	۷۵۵,۲۳۱	۷۱۱,۱۲۶	۷۱۰,۲۴۰	۶۷۸,۱۶۱	ورق گرم	طرح سبا
۶۳۶,۷۲۲	۸۳۶,۹۷۰	۷۸۳,۰۰۰	۵۸۴,۳۲۵	۶۶۷,۳۰۳	۳۱۳,۸۴۴	ورق عریض	فولاد اکسین خوزستان
۲۰۰,۰۰۰	۲۹۶,۷۱۲	۳۵۰,۰۰۰	۱۶۷,۳۵۸	۲۰۵,۸۰۸	۴۰۱,۵۸۶	شیت	فولاد کاویان
۲۱۷,۶۱۴	۲۳۵,۷۳۸	۳۶۵,۴۱۲	۳۶۶,۳۱۴	۴۲۱,۶۹۱	۴۳۳,۸۶۲	ورق گرم	نورد و لوله اهواز
۲۰,۵۴,۶۴۸	۱,۷۵۲,۳۲۰	۲,۰۷۴,۴۵۰	۲,۳۴۳,۶۲۴	۲,۳۹۸,۴۵۱	۲,۶۳۳,۳۳۳	مقاطع	ذوب آهن اصفهان
۲۴۷,۹۶۱	۴۵۶,۸۳۹	۶۸۹,۸۶۳	۹۵۲,۲۲۴	۱,۲۹۷,۳۵۱	۱,۳۱۴,۴۸۷	مقاطع	گروه ملی صنعتی فولاد ایران
۵۳۲,۵۱۸	۵۴۰,۱۵۲	۶۱۹,۳۱۴	۵۸۸,۰۵۸	۶۳۰,۷۰۴	۶۲۸,۶۸۹	مقاطع/ میلگرد	فولاد خراسان
۲۸۵,۱۳۵	۱۸۲,۸۶۴	۱۴۵,۰۳۲	۳۷۳,۹۴۱	۴۱۴,۵۶۶	۴۵۹,۱۳۹	مقاطع/ میلگرد	فولاد آذربایجان
۲۶۷,۵۳۳	۲۵۱,۸۹۳	۳۳۰,۰۷۸	۳۰۵,۲۰۳	۲۹۲,۰۶۸	۲۶۶,۷۷۹	مقاطع/ میلگرد	فولاد آلیاژی ایران
NA	NA	۱۲۳,۰۰۰	NA	NA	NA	مقاطع/ میلگرد	صنایع فولاد کرمان
۵,۲۴۷,۰۰۰	۴,۵۷۳,۰۰۰	۴,۱۰۱,۷۰۰	۴,۱۶۶,۶۷۰	۳,۶۷۶,۶۰۰	۳,۷۳۶,۱۳۰	مقاطع	واحدهای خصوصی
۵۲۱,۰۰۰	۶۷۵,۵۰۰	۱,۰۹۶,۴۰۰	۱,۵۰۸,۵۰۰	۱,۸۶۴,۱۳۴	۱,۶۸۷,۷۵۴	ورق گرم/ شیت	واحدهای خصوصی
۱۵,۸۲۳,۷۷۲	۱۵,۲۷۶,۵۶۷	۱۶,۶۹۲,۸۶۰	۱۷,۲۱۶,۵۰۳	۱۷,۸۴۱,۴۰۳	۱۷,۴۸۹,۵۹۹	-	جمع کل

جدول ۳-۴ تولید واقعی محقق شده واحدهای فعال تولیدکننده محصولات فولادی. منبع: انجمن فولاد ایران

۳-۴. مقدار صادرات و واردات فولاد خام و محصولات فولادی

نمودار زیر مقدار واردات و صادرات فولاد خام کشور بر اساس گزارش انجمن فولاد ایران را نشان می‌دهد.

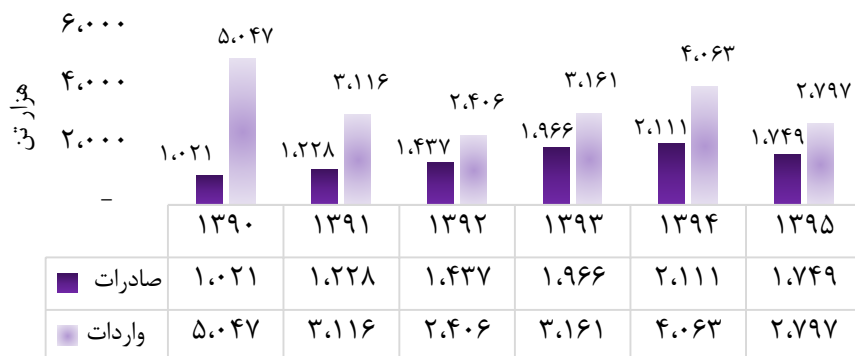

نمودار ۳-۳ مقدار صادرات و واردات فولاد خام و محصولات فولادی

همانطور که در نمودار فوق مشخص است، در سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۳ مقدار واردات فولاد خام به کشور بالاتر از صادرات آن بوده است. اما با افزایش توان تولیدی فولاد خام کشور (در این سال‌ها بسیاری از طرح‌های توسعه‌ای تولید فولاد در کشور به بهره‌برداری رسیده است) و همچنین کاهش تقاضای فولاد خام در کشور به دلیل رکود اقتصادی مخصوصاً صنایع ساختمانی و خودرو؛ و رشد تقاضا در

کشورهای همسایه از جمله عراق، مقدار صادرات فولادخام کشور افزایش پیدا کرده و درمقابل واردات آن با کاهش همراه بوده است. همانطور که در نمودار فوق قابل مشاهده است، در ۵ سال اخیر مقدار صادرات با رشد بسیار قابل توجه همراه بوده است.

نمودار زیر واردات و صادرات محصولات فولادی کشور را نشان می‌دهد؛ اما نکته قابل توجه این است که با توجه به نبود برخی اطلاعات در برخی از سال‌ها، به منظور حفظ قابلیت مقایسه، نمودار زیر مقدار واردات و صادرات مجموع تیرآهن، میلگرد و انواع ورق‌های فولادی را نشان داده و سایر محصولات فولادی در نظر گرفته نشده‌اند. البته لازم به توضیح است که در سال ۱۳۹۵، سایر محصولات فولادی تنها ۳ تا ۴ درصد از مقدار کل صادرات و واردات محصولات فولادی را تشکیل داده‌اند.

نمودار ۳-۴ مقدار صادرات و واردات محصولات فولادی

با توجه به نمودار فوق، آنچه که مشخص است این است که در تمامی سال‌ها مقدار واردات محصولات فولادی بیشتر از صادرات آن‌ها بوده است. این نشان‌دهنده آن است که کشور ایران بیشتر صادرکننده فولاد خام و واردکننده محصولات نهایی فولاد می‌باشد. البته لازم به توضیح است که صادرات محصولات نهایی فولاد در هر سال در حال افزایش بوده و مقدار تفاوت آن با واردات آن‌ها در هر سال کاهش پیدا کرده است. کمترین مقدار واردات محصولات نهایی فولاد در ۶ سال اخیر در سال ۱۳۹۲ بوده است که در این سال، رکود اقتصادی به اوج خود رسیده بود. جدول زیر مقدار، ارزش و میانگین نرخ صادرات آهن و فولاد ایران (شامل آهن، آهن اسفنجی، فولادخام و کلیه محصولات فولادی) به کشورهای مختلف را در سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ نشان می‌دهد.

ردیف	کشور	۱۳۹۴			۱۳۹۵		
		مقدار (تن)	ارزش (هزار دلار)	میانگین نرخ صادراتی (دلار/تن)	مقدار (تن)	ارزش (هزار دلار)	میانگین نرخ صادراتی (دلار/تن)
۱	ایتالیا	۷۰۴,۲۷۶	۶۴۷,۱۳۶	۹۱۹	۴۳۳,۲۸۶	۳۵۱,۳۰۵	۸۱۱
۲	امارات متحده عربی	۷۹۳,۷۲۲	۴۳۵,۹۴۱	۵۴۹	۱,۰۶۹,۸۲۸	۳۴۰,۵۸۱	۳۱۸
۳	عراق	۴۲۱,۲۶۷	۳۷۶,۶۱۲	۸۹۴	۸۲۷,۸۳۷	۳۳۴,۲۷۶	۴۰۴
۴	افغانستان	۲۷۴,۱۴۵	۱۹۲,۵۷۵	۷۰۲	۵۹۹,۵۷۸	۳۲۲,۶۹۰	۵۳۸
۵	ترکمنستان	۱۸۰,۳۶۳	۱۸۷,۶۱۰	۱۰۴۰	۷۳۳,۴۰۸	۲۷۲,۷۵۷	۳۷۲
۶	اردن	۳۲۹,۲۳۱	۱۳۸,۳۰۰	۴۲۰	۴۸۷,۲۶۰	۲۱۹,۷۸۴	۴۵۱
۷	تایلند	۲۶۵,۵۳۸	۱۳۰,۴۴۱	۴۹۱	۲۵۴,۱۹۵	۱۸۸,۳۰۵	۵۳۲
۸	پرتغال	۱۷۰,۸۴۳	۱۲۶,۷۴۱	۷۴۲	۱۴۲,۴۳۱	۱۵۰,۶۵۳	۱۰۵۸
۹	عمان	۲۸۲,۳۷۶	۱۲۳,۷۱۷	۴۳۸	۱۴۴,۰۲۰	۱۰۷,۸۸۷	۷۴۹
۱۰	اسپانیا	۱۴۰,۵۶۶	۱۰۴,۲۸۲	۷۴۲	۱۸۳,۹۶۱	۷۶,۴۴۸	۴۱۶
۱۱	سایر کشورها	۷۲۹,۰۷۷	۳۷۶,۵۲۱	۵۱۶	۱,۳۶۷,۷۵۵	۵۴۱,۰۹۱	۳۹۶
	مجموع	۴,۲۹۱,۴۰۴	۲,۸۳۹,۸۷۷	۶۶۲	۶,۳۴۳,۵۶۱	۲,۹۰۵,۷۷۷	۴۵۸

جدول ۳-۵ آمار صادرات فولاد خام، محصولات فولادی و آهن ایران به کشورهای مختلف بر اساس اطلاعات سایت گمرک ایران

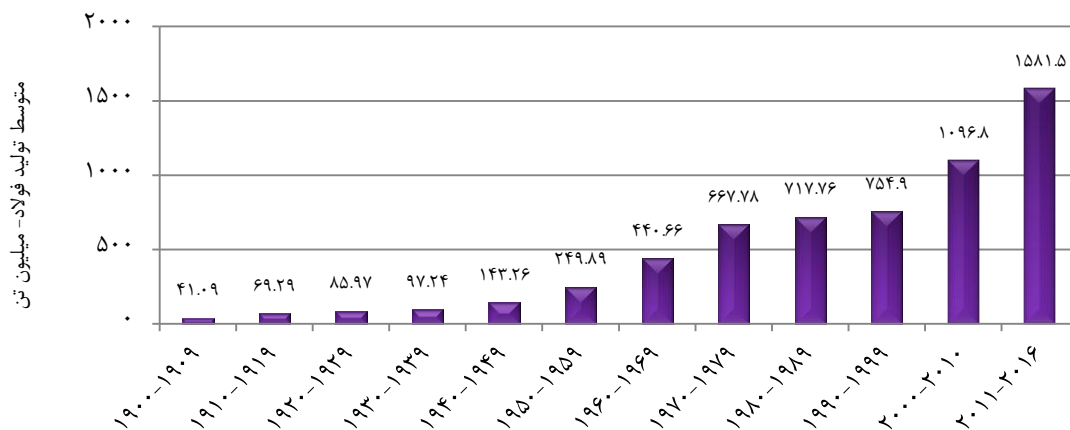
همانطور که در جدول فوق مشخص است، تقریباً ۵۰ درصد از فولاد و آهن صادراتی ایران به کشورهای عراق، تایلند، امارات متحده عربی و ایتالیا بوده است. با مقایسه کشورهای هدف صادراتی ایران در سال ۱۳۹۴، آنچه که مشخص است این است که تایلند جایگزین کشور افغانستان شده است. اما نکته قابل توجه آن است که با وجود رشد تقریباً ۵۰ درصدی مقدار آهن و فولاد صادراتی، ارزش صادراتی آن‌ها تنها ۲ درصد افزایش یافته و میانگین نرخ آن‌ها از ۶۶۲ دلار به ازای هر تن در سال ۱۳۹۴ به ۴۵۸ دلار در سال ۱۳۹۵ رسیده است.

عمده محصولات صادر شده به کشور عراق در سال ۱۳۹۵ محصولات نهایی فولادی می‌باشد. این در حالی است که فولاد صادر شده به کشور تایلند عمدتاً فولاد خام بوده است. اما در سال ۱۳۹۴، تقریباً تمامی محصولات صادر شده به کشور ایتالیا ورق فولادی می‌باشد و از ارزش بالاتری نسبت به دیگر محصولات فولادی برخوردار است. همانطور که در جدول فوق مشخص است، میانگین قیمت محصولات فولادی صادر شده به کشور ترکمنستان از سایر کشورهای هدف، بالاتر می‌باشد، محصولات فولادی صادر شده به این کشور، شامل اسکلت‌ها و پروفیل‌های فولادی می‌باشد که از ارزش افزوده بالاتری نسبت به دیگر محصولات فولادی برخوردارند.

۴. مروری بر گزارش‌های جهانی

۴-۱. تولید جهانی فولاد

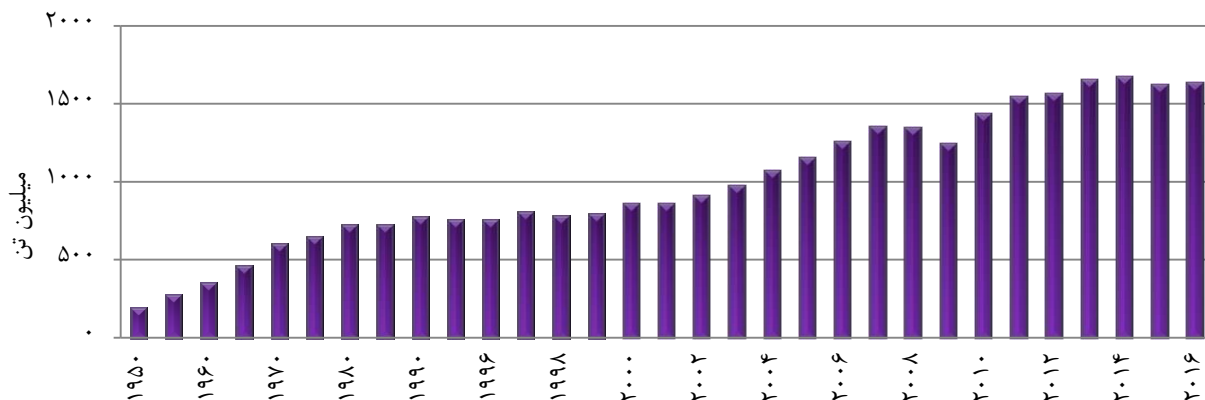
تولید جهانی فولاد در سال ۱۹۰۰، در حدود ۲۸ میلیون تن بوده است. این مقدار با بیش از ۶ برابر افزایش، به رقم ۱۹۲ میلیون تن در سال ۱۹۵۰ رسیده و در نهایت به ۱۶۰۹ میلیون تن در سال ۲۰۱۶ میلادی افزایش یافته است. اگر میانگین میزان تولید فولاد سالیانه در اقتصاد جهانی در بازه‌های ده ساله در نظر گرفته شود، در تمامی این دوران، تولید فولاد علی‌رغم مواجه شدن با نوسانات، بخصوص در سال‌هایی که بحران مالی جهانی رخ داده است، روندی رو به رشد و صعودی داشته است.^۳ میزان رشد ده ساله فولاد در دهه ۶۰ و ۵۰ میلادی از بقیه دهه‌ها بیشتر بوده است و آمار حکایت از آن دارد که در دو دهه اخیر نیز، رشد فولاد، قابل توجه و بیشتر از ۴۰ درصد بوده است. با وجود این، رشد فولاد در دوره ۲۰۱۰-۲۰۰۰، در حدود یک درصد بیشتر از دوره ۲۰۱۶-۲۰۱۰ بوده است. در نمودار ذیل، روند تولید فولاد به تفکیک دهه ارائه شده است.

نمودار ۴-۱ روند تولید فولاد به تفکیک دهه به گزارش WSA

^۳ سال ۲۰۰۸ میلادی، از جمله سال‌هایی بوده است که با بروز بحران مالی، رشد اقتصاد جهانی به شدت تحت تأثیر قرار گرفته است. این بحران از بخش مسکن آمریکا شروع شد و سپس به تمامی کشورهای توسعه یافته و کشورهای دارای رابطه مالی و تجاری قابل توجه با کشورهای بحران زده گسترش یافت. در اثر این بحران، تولید فولاد تنها در مناطق خاورمیانه و آسیا، همچنان در مسیر رشد خود باقی ماند و سایر مناطق تحت تأثیر بحران قرار گرفتند. کشورهای CIS و آمریکای شمالی با کاهش ۸ و ۵.۵ درصدی، بیشترین کاهش تولید فولاد را در این سال تجربه کردند.

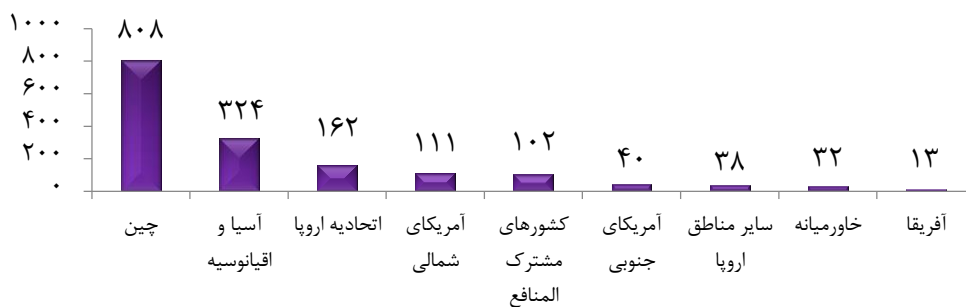
۵۹ برابر شدن تولید فولاد در طی ۱۱۵ سال گذشته، نشان از اهمیت بالای این صنعت و نقش آن در اقتصاد جهانی دارد. می‌توان گفت، در ۶۰ سال گذشته، روند تولید فولاد جهان سیر صعودی داشته است اما از سال ۲۰۰۰ به بعد و با ظهور کشور چین در عرصه تولید فولاد، این افزایش با شیب تندتری صورت گرفته است.

نمودار ۲-۴ تولید جهانی فولاد خام از سال ۱۹۵۰ تا ۲۰۱۶ به گزارش WSA

با توجه به نمودار فوق، از سال ۱۹۷۰ تا سال ۲۰۰۰ میلادی، تولید فولاد جهان به‌طور متوسط حدود ۱,۲ درصد رشد داشته است اما از سال ۲۰۰۰ به بعد، رشد صنعت فولاد به سالیانه ۵ درصد رسید که عمدتاً به خاطر افزایش تصاعدی تولید فولاد کشور چین بوده است، به‌طوری‌که در برخی از سال‌ها نرخ رشد تولید فولاد این کشور به بیش از ۲۵ درصد می‌رسید.

تولید جهانی فولاد در سال ۲۰۱۶، در مقایسه با سال ۲۰۱۵ (با نرخ رشد ۰,۸٪) در حدود ۱۶۲۸,۵ میلیون تن بود. در سال ۲۰۱۶، میزان تولید در اروپا، آمریکا و آفریقا کاهش و در مناطق خاورمیانه، کشورهای مشترک المنافع^۴، آسیا و اقیانوسیه افزایش یافته است.

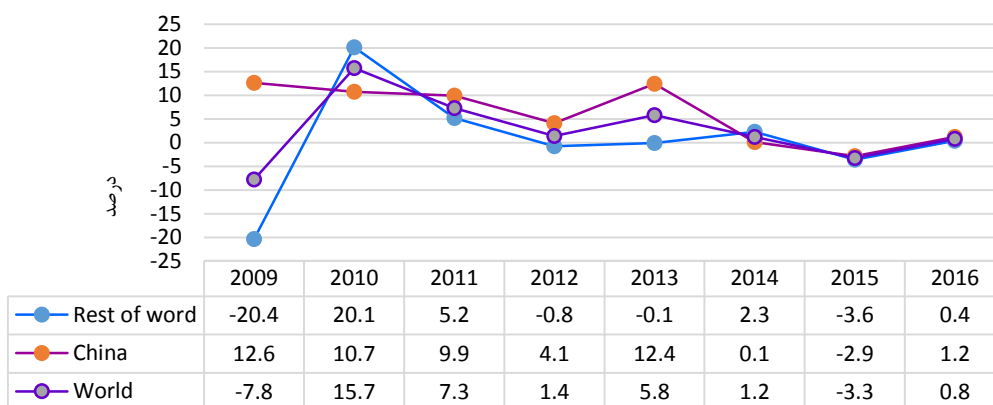
نمودار ۳-۴ تولید فولاد خام مناطق مختلف جهان در سال ۲۰۱۶ به گزارش WSA

در سال ۲۰۱۶، تولید سالیانه آسیا، با افزایشی در حدود ۱,۶٪ در مقایسه با تولید سال ۲۰۱۵، به مرز ۱۱۲۵,۱ میلیون تن رسید. تولید چین نیز در این سال با نرخ رشد ۱,۲٪، ۸۰۸,۴ میلیون تن بود. سهم چین در تولید فولاد، از ۴۹,۴٪ در سال ۲۰۱۵ به ۴۹,۶٪ در سال ۲۰۱۶ افزایش یافت.

^۴ . اتحادیه دولت‌های مستقل مشترک المنافع (CIS)، ۸ دسامبر سال ۱۹۹۱، بعد از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی تأسیس شد و تاکنون ۱۰ جمهوری شوروی سابق به عضویت آن درآمده‌اند.

میزان تولید ژاپن در سال ۲۰۱۶، در حدود ۱۰۴,۸ میلیون تن بود که در مقایسه با سال ۲۰۱۵، ۰,۳٪ کاهش داشته است. تولید هند ۹۵,۶ میلیون تن بود که نسبت به سال ۲۰۱۵، افزایشی در حدود ۷,۴٪ را تجربه کرد. کره جنوبی نیز برابر با ۶۸,۶ میلیون تن تولید داشت که در مقایسه با سال ۲۰۱۵ میلادی، کاهشی در حدود ۱,۶٪ را به ثبت رساند.

با بررسی روند سالیانه تولید فولاد خام می‌توان گفت، طی ۷ سال اخیر، بیشترین میزان تولید فولاد خام جهان در سال ۲۰۱۳ (۱۶۵۰ میلیون تن) بوده است. این در حالی است که متوسط رشد سالیانه تولید فولاد خام جهان از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۶، در حدود ۲ درصد به ثبت رسیده است.

نمودار ۴-۴ روند رشد سالیانه تولید فولاد خام در سال ۲۰۱۶-۲۰۰۹. منبع: WSA

در ژوئن سال ۲۰۱۷، میزان تولید فولاد خام در ۶۷ کشور عضو انجمن جهانی فولاد (تقریباً ۹۹ درصد از کل تولید فولاد خام جهان، توسط این کشورها صورت می‌گیرد)، در حدود ۱۴۱ میلیون تن (با نرخ رشد ۳,۲ درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل) بوده است. در ژوئن سال ۲۰۱۷، میزان تولید فولاد خام چین، نسبت به ژوئن سال ۲۰۱۶، در حدود ۷۳,۲ میلیون تن (با نرخ رشد ۵,۷ درصد) گزارش شد. در این بازه زمانی، ژاپن نیز با میزان تولید ۸,۴ میلیون تن، شاهد کاهشی برابر با ۴,۳- درصد بود. کره جنوبی نیز، رشدی در حدود ۷,۷ درصد را تجربه کرد (۵,۹ میلیون تن).

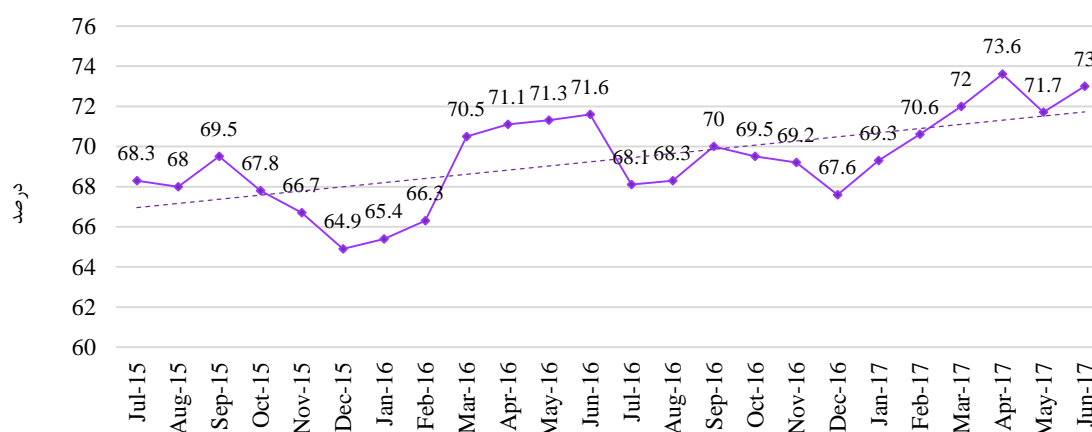
در اتحادیه اروپا؛ کشورهای آلمان، ایتالیا، فرانسه و اسپانیا نیز به ترتیب در حدود ۳,۶، ۲,۱، ۱,۳ و ۱,۳ میلیون تن تولید داشته‌اند که حاکی از رشدی برابر با ۱,۷-، ۱,۸، ۱,۳ و ۸,۱ درصد می‌باشد.

ترکیه نیز با میزان تولید ۳ میلیون تن فولاد خام، رشدی در حدود ۷,۱٪ را تجربه کرد. آمریکا و برزیل نیز به ترتیب ۶,۷ و ۲,۶ میلیون تن تولید کردند که نرخ رشد ۱,۷-٪ و ۴٪ را نشان می‌دهد.

۴-۲. نرخ بهره‌برداری از ظرفیت

در سال ۲۰۱۶، متوسط بهره‌برداری از ظرفیت کارخانه‌های فولاد در سراسر جهان، ۶۹,۳ درصد بود. این در حالی است که در سال ۲۰۱۵، میزان استفاده از ظرفیت در حدود ۶۹,۷ درصد اعلام شد.

در ماه ژوئن سال ۲۰۱۷ میلادی، نرخ بهره‌برداری از ظرفیت تولید، در حدود ۷۳ درصد گزارش شد که در مقایسه با مدت مشابه سال ۲۰۱۶، حاکی از نرخ رشدی برابر با ۱,۴ درصد بود.

نمودار ۴-۵ نرخ بهره‌برداری از ظرفیت در سال ۲۰۱۶ و ۶ ماهه نخست ۲۰۱۷. منبع: WSA

چین در نظر دارد تا پایان سال جاری، حدود ۵۰ میلیون تن از ظرفیت تولید فولاد خود را بکاهد اما عمده این ظرفیت، پیش‌تر غیرفعال شده است. این اقدام با هدف ایجاد تعادل میان عرضه و تقاضا انجام می‌گیرد؛ زیرا در حال حاضر، بازار جهانی فولاد با مازاد عرضه مواجه است.

عرضه فولاد بیش از مقدار تقاضا در بازارهای جهانی، زمینه را برای کاهش قیمت محصولات فولادی در سطح بین‌المللی ایجاد کرده بود. به دلیل اینکه، عمده مازاد عرضه فولاد از سوی تولیدکنندگان چینی بوده، این کشور قصد دارد تا ظرفیت تولید فولاد خود را به منظور ایجاد تعادل در بازار کاهش دهد. در ۵ ماه نخست سال جاری، مجموعاً حدود ۴۲ میلیون تن از ظرفیت تولید فولاد خام چین کاسته شده است. به این ترتیب، می‌توان اذعان داشت که نزدیک به ۸۵ درصد از هدف این کشور در بستن ظرفیت‌های مازاد محقق شده است. علاوه بر آن چین قصد دارد تا پایان سال جاری، حدود ۱۵۰ میلیون تن از ظرفیت تولید زغال‌سنگ خود را نیز از مدار خارج کند که با توجه به آمارهای منتشر شده در ۵ ماه نخست سال ۲۰۱۷، حدود ۶۵ درصد از این کاهش ظرفیت نیز به وقوع پیوسته است. لازم به ذکر است، از تعطیلی حدود ۱۲۰ میلیون تن ظرفیت تولید فولاد بی‌کیفیت در کوره‌های القایی نیز سخن به میان آمده است. کاهش عرضه ناشی از حذف ظرفیت مازاد، منجر به ارایه سیگنال افزایش قیمت به بازار بوده که اثر آن، صعود قیمت شمش به بالاترین سطح در ۵ سال گذشته است.

اخیراً دولت چین اعلام کرده که در نیمه دوم سال، "سیاست توسعه مراقبتی" را در پیش خواهد گرفت. برداشت بازار از این سیاست، تداوم انبساطی در توسعه، همراه با تداوم تزریق مالی به اقتصاد بوده که این عامل نیز در رشد قیمت فولاد تأثیرگذار بوده است.

با این حال، افزایش تولید فولاد چین در سال جاری نسبت به سال گذشته، در حالی به وقوع پیوست که بنا به گزارشات، چین حجم عمده‌ای از ظرفیت‌های تولید فولاد خود را محدود کرده است. بنابراین با توجه به شرایط موجود می‌توان چین استنتاج کرد که رشد تولید فولاد در چین، بیش از نرخ کاهش ظرفیت‌های تولید آن بوده است. چین از یک سو ظرفیت تولید فولاد در واحدهایی که حجم تولید پایینی دارند را محدود کرده و از سوی دیگر محدودیت‌هایی برای تولید در واحدهایی با آلودگی بالا به‌وجود آورده است. با این وجود، در مجموع میزان تولید فولاد در این کشور همچنان در روند صعودی قرار دارد.

با رشد تولید فولاد چین در سال جاری نسبت به سال گذشته، شاخص‌های اقتصادی کلان چین نیز افزایش قابل توجهی یافت. لازم به ذکر است که سازمان همکاری و توسعه اقتصادی جهانی، رشد اقتصادی این کشور را برای سال جاری، حدود ۶٫۵ درصد پیش‌بینی کرده بود. در حالی که با رشد ۶٫۹ درصدی تولید ناخالص داخلی این کشور طی نیمه ابتدایی سال جاری که بیش از مقدار مورد انتظار بود، این

سازمان، پیش‌بینی خود را به ۶,۶ درصد ارتقا داد. همچنین این سازمان رشد اقتصادی چین را برای سال ۲۰۱۸، معادل ۶,۳ درصد پیش‌بینی کرده بود که در شرایط کنونی این پیش‌بینی را به ۶,۴ درصد افزایش داد.

۳-۴. مصرف محصولات نهایی فولاد در مناطق مختلف

با توجه به جدول ذیل، مصرف چین از ۶۷۲,۳ میلیون تن در سال ۲۰۱۵ به ۶۸۱ میلیون تن در سال ۲۰۱۶ رسیده است. در سال ۲۰۱۶، میزان مصرف اتحادیه اروپا و آسیا نیز هر یک در حدود ۲ درصد افزایش داشته است. اما در این سال، میزان مصرف کشورهای CIS، آمریکای مرکزی و جنوبی و خاورمیانه، کاهش برابر با ۴,۱۴ و ۱ درصد را نشان می‌دهد. مصرف ایران نیز با کاهش ۷۰۰ هزار تنی، از ۱۹,۸ میلیون تن در ۲۰۱۳ به ۱۹,۱ میلیون تن در سال ۲۰۱۶ رسیده است.

مناطق	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵	۲۰۱۶
استرالیا	۳,۶	۳,۹	۳,۶	۳,۵	۳,۶	۳,۹	۴
بلژیک-لوکزامبورگ	۴,۶	۵	۴,۲	۴,۲	۴,۳	۴,۳	۴,۴
جمهوری چک	۵,۵	۶,۱	۵,۹	۵,۹	۶,۲	۶,۶	۶,۷
فرانسه	۱۳,۱	۱۴	۱۲,۶	۱۲,۶	۱۲,۵	۱۲,۷	۱۳
آلمان	۳۶,۲	۴۰,۷	۳۷,۵	۳۸	۳۹,۶	۳۹,۳	۴۰,۳
ایتالیا	۲۵,۷	۲۶,۶	۲۱,۵	۲۲	۲۲	۲۴,۶	۲۴,۲
هلند	۳,۵	۴,۱	۴	۳,۷	۳,۵	۳,۵	۳,۸
لهستان	۱۰	۱۱	۱۰,۴	۱۰,۴	۱۲,۳	۱۲,۶	۱۳,۱
رومانی	۳,۳	۳,۸	۳,۳	۳,۳	۳,۸	۴	۳,۷
اسپانیا	۱۳,۱	۱۳,۱	۱۰,۴	۱۰,۹	۱۱,۶	۱۲,۶	۱۲,۶
سوئد	۳,۶	۳,۹	۳,۵	۳,۶	۳,۴	۳,۴	۳,۹
انگلستان	۹,۹	۱۰,۲	۹,۶	۹,۶	۱۰,۷	۱۰,۵	۱۰,۷
سایر	۱۴,۷	۱۴,۶	۱۴	۱۴,۷	۱۵,۶	۱۶	۱۷,۱
اتحادیه اروپا	۱۴۶,۸	۱۵۷	۱۴۰,۶	۱۴۲,۴	۱۴۹,۱	۱۵۴	۱۵۷,۴
ترکیه	۲۳,۶	۲۶,۹	۲۸,۵	۳۱,۳	۳۰,۸	۳۴,۴	۳۴,۱
سایر	۵,۲	۵,۶	۵,۵	۵,۵	۶,۱	۶,۱	۶,۶
سایر مناطق اروپا	۲۸,۷	۳۲,۶	۳۴	۳۶,۸	۳۶,۹	۴۰,۵	۴۰,۷
روسیه	۳۶,۷	۴۱,۵	۴۲,۸	۴۳,۳	۴۳	۳۹,۷	۳۸,۱
اوکراین	۵,۵	۶,۳	۶,۲	۵,۶	۴,۳	۳,۳	۴,۳
سایر مناطق CIS	۷,۲	۷,۴	۸,۵	۹,۷	۸,۷	۷,۷	۶,۳
CIS	۴۹,۴	۵۵,۲	۵۷,۵	۵۸,۵	۵۶	۵۰,۸	۴۸,۷
کانادا	۱۴,۱	۱۴,۲	۱۵,۶	۱۴,۸	۱۵,۸	۱۳,۳	۱۵,۲
مکزیک	۱۷,۸	۱۹,۸	۲۰,۹	۲۰,۶	۲۳,۴	۲۴,۸	۲۵,۴
ایالات متحده آمریکا	۷۹,۹	۸۹,۲	۹۶,۲	۹۵,۷	۱۰۷	۹۶,۱	۹۱,۶
نفثا	۱۱۱,۷	۱۲۳,۲	۱۳۲,۷	۱۳۱,۱	۱۴۶,۲	۱۳۴,۳	۱۳۲,۲
آرژانتین	۴,۶	۵,۳	۴,۹	۵,۱	۵	۵,۳	۴,۲
برزیل	۲۶,۷	۲۶,۱	۲۶,۶	۲۸	۲۵,۶	۲۱,۳	۱۸,۲
ونزوئلا	۲,۳	۲,۶	۳	۲,۹	۲	۱,۸	۰,۷
سایر	۱۱,۷	۱۳	۱۴,۲	۱۵,۴	۱۶,۲	۱۷,۲	۱۶,۲
آمریکای مرکزی و جنوبی	۴۵,۲	۴۷,۱	۴۸,۷	۵۱,۳	۴۸,۹	۴۵,۶	۳۹,۴

۱۱,۷	۱۰,۹	۱۰,۲	۹,۲	۹,۵	۷,۸	۹,۳	مصر
۵	۵,۳	۵,۱	۵,۷	۵,۳	۵,۳	۵	آفریقای جنوبی
۲۱,۲	۲۲,۵	۲۲,۱	۲۱,۵	۱۸,۲	۱۶,۳	۱۴,۱	سایر مناطق آفریقا
۳۷,۹	۳۸,۷	۳۷,۴	۳۶,۴	۳۲,۹	۲۹,۴	۲۸,۴	آفریقای جنوبی
۱۹,۱	۱۹,۷	۱۹,۹	۱۹,۸	۱۹	۲۱,۱	۱۹,۷	ایران
۳۴	۳۴,۱	۳۴,۶	۳۲,۹	۳۱,۸	۳۰,۱	۲۹	سایر مناطق خاورمیانه
۵۳,۱	۵۳,۸	۵۴,۵	۵۲,۷	۵۰,۷	۵۱,۳	۴۸,۷	خاورمیانه
۶۸۱	۶۷۲,۳	۷۱۰,۸	۷۳۵,۱	۶۶۰,۱	۶۴۱,۲	۵۸۷,۶	چین
۸۳,۵	۸۰,۲	۷۵,۹	۷۳,۷	۷۲,۴	۶۹,۸	۶۴,۹	هند
۶۲,۲	۶۳	۶۷,۷	۶۵,۲	۶۴	۶۴,۱	۶۳,۳	ژاپن
۵۷,۱	۵۵,۸	۵۵,۵	۵۱,۸	۵۴,۱	۵۶,۴	۵۲,۴	کره جنوبی
۱۸,۳	۱۷,۵	۱۹,۶	۱۸,۶	۱۷,۸	۱۸,۱	۱۷,۸	تایوان
۹۶,۶	۸۶,۹	۷۹,۷	۷۵,۲	۶۹,۸	۶۱,۹	۵۶,۶	سایر مناطق آسیا
۹۹۸,۸	۹۷۵,۷	۱۰۰۹,۲	۱۰۱۹,۵	۹۳۸,۱	۹۱۱,۵	۸۴۲,۸	آسیا
۶,۸	۷,۳	۷,۴	۶,۷	۷,۳	۶,۹	۷,۸	استرالیا و نیوزیلند
۱۵۱۵	۱۵۰۰,۵	۱۵۴۵,۵	۱۵۳۵,۴	۱۴۴۲,۵	۱۴۱۴	۱۳۰۹,۶	جهان

جدول ۴-۱ مصرف محصولات نهایی فولاد در مناطق مختلف در سال های ۲۰۱۶-۲۰۱۰. منبع: WSA

سرانه جهانی مصرف فولاد، از ۲۱۸ کیلوگرم در سال ۲۰۱۳ به ۲۰۷,۹ کیلوگرم در ۲۰۱۶ رسیده است. به عبارت دیگر کل مصرف محصولات فولادی از ۱۵۳۵,۴ میلیون تن در سال ۲۰۱۳ به ۱۵۱۵ میلیون تن در ۲۰۱۶ رسیده است که عمدتاً ناشی از کاهش مصرف چین است.

نگاهی به آمار مصرف سرانه کشورها نشان می‌دهد، کره جنوبی با مصرف سرانه ۱۱۳۰,۲ کیلوگرم، بالاترین سرانه مصرف فولاد را داراست که حدود ۵,۵ برابر مصرف جهانی است که این نشان می‌دهد، صنایع برپایه فولاد در این کشور تا چه حد توسعه یافته است. در حالی که مصرف سرانه چین و ژاپن که در رده‌های بعدی قرار دارند به ترتیب ۴۹۲,۷ و ۴۹۲,۶ کیلوگرم است. مصرف سرانه ایران نیز ۲۳۸,۷ کیلوگرم است که بالاتر از سرانه جهانی است.

۵. پیش بینی و تحلیل قیمت‌های آتی فولاد خام

پیش‌بینی قیمت فولاد خام بسیار پیچیده به نظر می‌رسد، زیرا قیمت آن به‌عنوان پرمصرف‌ترین فلز در صنایع مختلف، از عوامل متفاوتی همچون وضعیت عمومی اقتصاد جهان، قدرت دلار آمریکا، بلایای طبیعی و بسیاری موارد دیگر تأثیر می‌پذیرد. علاوه بر موارد یاد شده، عمدتاً عرضه و تقاضا در بازار این فلز، از اثرگذارترین عوامل در تعیین قیمت آن بوده است.

جهت پیش‌بینی مناسب وضعیت این فلز در طی سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۲، باید به عوامل اثرگذار در بازار توجه کافی نمود. بخش عمده‌ای از وضعیت بازار فولاد در سال ۲۰۱۷، به میزان تولید در چین گره خورده است. تولید گسترده فولاد از سوی چین در سال‌های گذشته، موجب شد که با افزایش عرضه این محصول، قیمت آن روند نزولی را طی کند. علاوه بر آن، عرضه ارزان فولاد از سوی این کشور، عامل دیگری در کاهش قیمت‌های سال‌های اخیر محسوب می‌شود. از آنجا که نیازهای زیرساختی چین در سال‌های اخیر کاهش یافته‌اند، متعاقباً به میزان تولید و قیمت فولاد چین لطماتی وارد شد. با افزایش اقدامات تعرفه‌ای از سوی سایر کشورها علیه محصولات فولادی ارزان قیمت چینی، مقامات چینی اعلام کردند که تولید فولاد را در این کشور تا سال ۲۰۲۰، بیش از ۱۶۵ میلیون تن کاهش خواهند داد که یک کاهش نزدیک به ۲۰ درصدی برای بزرگ‌ترین فولادساز جهان محسوب می‌شود که این خود، تأثیر به‌سزایی بر قیمت فولاد در سال‌های آتی خواهد داشت.

امروزه با افزایش پیچیدگی بازارهای مالی، افراد فعال این بازارها، نیازمند ابزارهایی به منظور پیش‌بینی روند آتی قیمت‌ها و تحلیل وضعیت بازار هستند تا از نتایج آن به عنوان معیاری برای برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری‌های خود بهره‌مند شوند. با وجود خطاهایی که مدل‌های پیش‌بینی دارند و احتمالاً با نوساناتی نیز همراه خواهند بود، بسیاری از فعالان بازار، با تکیه بر پیش‌بینی‌های صورت گرفته، مسیر فعالیت خود را تعیین می‌کنند. در همین راستا، مؤسسات مختلفی نیز وجود دارند که به امر پیش‌بینی قیمت و ارائه اطلاعات و گزارش‌های تحلیلی در این زمینه می‌پردازند. این مؤسسات، به منظور پیش‌بینی متغیرهای مورد نظر خود، از مدل‌ها و روش‌های مختلفی استفاده کرده و در نهایت، با توجه به عوامل مؤثر در نظر گرفته شده، پیش‌بینی‌های خود را ارائه می‌دهند. یکی از این مؤسسات، مورگان استنلی است. این مؤسسه در جدیدترین گزارش فصلی خود در زمینه قیمت فولاد، پیش‌بینی نموده، امسال (۲۰۱۷)، میانگین قیمت فولاد در چین ۴۴۰ دلار در هر تن و در اروپا و آمریکا به ترتیب ۵۳۹ و ۶۵۷ دلار در هر تن باشد. طبق پیش‌بینی‌ها، در سال ۲۰۱۸، قیمت فولاد چین به ۴۷۰ دلار رسیده ولی در اروپا به ۴۵۵ دلار تنزل خواهد داشت. در آمریکا نیز، در سال آینده، قیمت فولاد تا ۲۲ دلار ارزانتر شده و به ۶۳۵ دلار خواهد رسید.

پیش‌بینی مؤسسه مورگان استنلی	
۲۰۱۸ F	۲۰۱۷ F
\$	\$
۴۷۰	۴۴۰
۴۵۵	۵۳۹
۶۳۵	۶۵۷

جدول ۱-۵ پیش‌بینی قیمت فولاد توسط مؤسسه مورگان استنلی. منبع: IFNAA

بررسی وضع موجود و آتی صنعت فولاد در ایران و جهان نشانگر افزایش تقاضای جهانی فولاد خام به خصوص از سوی چین به دلیل گسترش شهرنشینی و رونق بخش مسکن برای توسعه‌ی شهری می‌باشد. پیش‌بینی کاهش ۵ درصدی تولید فولاد چین (بزرگترین تولیدکننده و مصرف‌کننده جهانی فولاد) تا سال ۲۰۲۰ با توجه به معاهده پاریس، محدود شدن بازارهای قابل دسترس برای ایران در نتیجه شکل‌گیری بازارهای منطقه‌ای (نظیر تشکیل اتحادیه آهن و فولاد عرب یا عضویت ترکیه در اتحادیه گمرکی اروپا) و نیز ایجاد پیوندهای بلندمدت میان کشورهای تولیدکننده سنگ آهن و فولاد (مبادله سنگ آهن و فولاد بین استرالیا، نیوزلند و چین)؛ کاهش تقاضای سنگ آهن ناشی از توسعه تولید چرخشی و استفاده از آهن قراضه در تولید فولاد؛ ظهور محصولات جایگزین (آلیاژها، کامپوزیت‌ها و مواد پلیمری) و سرمایه‌گذاری کشورهای پیشرو همچون ژاپن و آمریکا در زمینه تحقیق و توسعه برای تولید محصولات نوین فولادی؛ سیاست‌های تعرفه‌ای مالیاتی برخی کشورها در راستای حمایت از صنایع داخلی که مانع از صادرات و کاهش تولید فولاد شده است؛ کاهش تقاضای داخلی برای فولاد به دلیل کاهش درآمدهای نفتی، بودجه عمرانی و رکود حاکم بر بخش ساخت و ساز از جمله مواردی است که صنعت فولاد در ایران را تحت تأثیر قرار می‌دهد. از سوی دیگر در ایران و در صنعت حمل و نقل بر اساس سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ باید ۲۵ هزار کیلومتر خطوط اصلی ریلی توسعه یابد که تحقق آن نیازمند سالانه ۱۵۰۰ کیلومتر خطوط ریلی معادل ۱۸۰ هزار تن ریل فولادی است. همچنین حدود نیمی از لکوموتیوهای ناوگان حمل و نقل ریلی کشور بیش از ۳۵ سال عمر دارد که مطابق با سند چشم‌انداز ریلی باید عمر متوسط ناوگان حمل و نقل ریلی به ۱۵ سال کاهش یابد. این عوامل سبب تقویت تقاضای داخلی برای فولاد می‌باشد.

با توجه به مواردی که ذکر شد در بعد جهانی تقاضای فولاد رو به افزایش و تولید و عرضه آن به علت مسائل زیست محیطی رو به کاهش است. این عامل خود موجب افزایش قیمت فولاد می‌شود. نکته دیگر که حائز اهمیت است مواد اولیه تولیدی این محصول است. در ایران تنها شرکت ذوب آهن اصفهان از روش کوره بلند برای تولید استفاده می‌کند در صورتی که در جهان بیشترین روش تولید روش کوره بلند است. در سال ۲۰۱۷ قیمت زغال سنگ، کک و الکتروگرافیت افزایش بسیاری داشت که تداوم این عامل باعث افزایش بهای تمام‌شده و در نتیجه افزایش قیمت جهانی فولاد می‌شود.

با توجه به گذشت ۱۰ ماه از سال ۲۰۱۷ و نوسان قیمت از محدوده ۳۸۰ دلار (اوایل سال ۲۰۱۷) تا محدوده ۵۰۰ دلار (اواسط سال ۲۰۱۷ و اوج قیمت آن)، به نظر می‌رسد که قیمت میانگین سال ۲۰۱۷ در محدوده ۴۴۰ دلار باشد. از سوی دیگر با عنایت به مطالب بیان شده که قسمت قبل، به نظر می‌رسد قیمت فولاد در سال ۲۰۱۸ با افزایش روبرو باشد. در این تحلیل برای قیمت فولاد در سال ۲۰۱۸ از پیش بینی مؤسسه مورگان استنلی استفاده شده و جهت پوشش نوسانات پیش‌بینی‌های موجود از روش تحلیل حساسیت سود هر سهم برای بررسی تأثیر قیمت جهانی فولاد بر سود هر سهم شرکت‌ها استفاده شده است.

۶. تأثیر قیمت‌های پیش‌بینی شده بر فروش و سودآوری شرکت‌های فولادی

۱-۶. نسبت‌های کارایی عملیاتی

در جدول زیر نسبت‌های کارایی عملیاتی EV/EBITDA و EV/S برای سال ۱۳۹۵ محاسبه شده است که در آن EV به معنی ارزش شرکت، S فروش شرکت و EBITDA سود پیش از بهره، مالیات و استهلاک می‌باشد. لازم به ذکر است که هر چه این نسبت‌ها کوچکتر باشند، نشان از کارایی عملیاتی بیشتر و فروش بیشتر نسبت به مقیاس شرکت دارد.

نسبت‌های کارایی عملیاتی سال ۹۵					
نام شرکت	EV	EBITDA	نسبت EV/EBITDA	فروش سال ۹۵	نسبت EV/S
ارفع	۱۵,۴۴۱,۵۳۳	۱,۷۸۹,۸۲۴	۸,۶	۹۰,۲۳,۲۸۶	۱,۷
ذوب آهن	۵۴,۳۹۰,۴۱۴	۶۱۳,۰۳۵	۸۸,۷	۳۳,۳۱۰,۶۱۳	۱,۶
فخاس	۴۲,۰۰۴,۷۱۴	۱,۷۲۴,۶۲۶	۲۴,۴	۱۰,۳۰۱,۳۷۴	۴,۱
فخوز	۵۱,۰۳۴,۷۱۷	۱۰,۲۷۰,۷۸۲	۵,۰	۴۸,۰۷۱,۴۴۰	۱,۱
فولاد مبارکه	۱۶۰,۷۴۲,۶۹۲	۳۵,۰۲۰,۷۰۱	۴,۶	۱۰۱,۰۸۳,۶۵۳	۱,۶
هرمز	۴۰,۰۵۴,۵۵۰	۱,۵۳۶,۳۲۳	۲۶,۱	۱۵,۲۸۳,۸۴۳	۲,۶

جدول ۱-۶ نسبت‌های کارایی عملیاتی سال ۹۵

با توجه به جدول بالا، کارایی عملیاتی شرکت فولاد مبارکه اصفهان و شرکت فولاد خوزستان بر مبنای نسبت EV/EBITDA در وضعیت بهتری نسبت به سایر شرکت‌ها قرار دارد. همچنین با توجه به همین نسبت، کارایی عملیاتی شرکت ذوب آهن اصفهان در وضعیت بسیار بدی در سال ۱۳۹۵ قرار داشته است.

با توجه به پیش‌بینی‌های انجام شده در بخش پیشین، در این قسمت به بررسی تأثیر قیمت‌های پیش‌بینی شده بر فروش و سود هر سهم شش شرکت مهم بورسی یعنی آهن و فولاد ارفع، ذوب آهن اصفهان، فولاد خراسان، فولاد خوزستان، فولاد مبارکه اصفهان و فولاد هرمزگان می‌پردازیم. لازم به ذکر است که این شش شرکت به صورت بنیادی تحلیل شده‌اند و مفروضات این تحلیل به صورت زیر می‌باشد:

مفروضات تحلیل		
سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۷	
۱۰٪	۱۰٪	تورم
۳۹,۲۳۹	۴۲,۳۷۸	دلار
۴۴۰	۴۷۰	نرخ جهانی شمش فولاد

جدول ۲-۶ مفروضات تحلیل

لازم به ذکر است که قیمت فعلی بیلت وارداتی ترکیه در محدوده قیمتی ۴۸۵ دلار نوسان می‌کند.

با توجه به تحلیل بنیادی انجام شده بر روی این شش شرکت، فروش شرکت‌های مذکور طبق جدول زیر می‌باشد.

مبلغ پیش بینی شده فروش در سال ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷		
ارقام به میلیون ریال	سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۷
ارفع	۱۳.۲۶۹.۴۷۰	۱۵.۳۰۸.۱۴۳
ذوب آهن	۴۷.۰۹۸.۰۸۰	۵۶.۵۵۲.۶۰۳
فخاس	۱۸.۰۲۰.۷۸۶	۲۰.۷۸۹.۴۳۴
فخوز	۶۹.۰۶۸.۰۸۶	۷۶.۸۴۹.۵۲۴
فولاد مبارکه	۱۴۸.۱۵۶.۱۶۵	۱۷۰.۹۱۸.۳۳۹
هرمز	۲۳.۷۸۰.۱۲۱	۲۷.۴۳۳.۶۱۲

جدول ۳-۶ پیش بینی فروش در سال ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷

همانطور که در جدول بالا ملاحظه می‌شود، با افزایش ۹,۳ درصدی قیمت جهانی فولاد و رشد ۸ درصدی نرخ دلار و افزایش مقدار فروش پیش بینی شده در تحلیل، مبلغ فروش شرکت آهن و فولاد ارفع ۱۵,۳٪، شرکت ذوب آهن اصفهان ۲۰٪، شرکت فولاد خراسان ۱۵,۳٪، شرکت فولاد خوزستان ۱۱,۲٪، شرکت فولاد مبارکه اصفهان ۱۵,۴٪ و شرکت فولاد هرمزگان جنوب نیز ۱۵,۳٪ افزایش می‌یابد. با عنایت به این نکته می‌توان دریافت که افزایش نرخ فولاد جهانی با توجه به سایر مفروضات بیشترین تأثیر را بر شرکت ذوب آهن اصفهان دارد.

در جدول زیر حاشیه سود ناخالص شرکت‌های مذکور از سال ۱۳۹۲ لغایت ۱۳۹۷ نشان داده شده است.

حاشیه سود ناخالص شرکت‌ها						
ارقام به ریال	سال ۱۳۹۲	سال ۱۳۹۳	سال ۱۳۹۴	سال ۱۳۹۵	سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۷
ارفع	۸,۹٪	۷,۳٪	۱,۲٪	۱۸,۶٪	۲۵,۰٪	۲۷,۳٪
ذوب آهن	۲۶,۲٪	۱۵,۹٪	-۸,۰٪	۰,۶٪	۱۵,۴٪	۱۴,۳٪
فخاس	۲۵,۰٪	۱۹,۴٪	۵,۳٪	۱۴,۷٪	۱۳,۶٪	۱۴,۶٪
فخوز	۳۶,۳٪	۲۷,۸٪	۱۳,۹٪	۲۴,۳٪	۲۶,۴٪	۲۶,۳٪
فولاد مبارکه	۴۲,۲٪	۳۲,۰٪	۲۷,۷٪	۳۴,۵٪	۴۸,۱٪	۴۸,۶٪
هرمز	۱۷,۶٪	۱۳,۲٪	-۱۳,۱٪	۱,۱٪	۱۵,۹٪	۱۷,۳٪

جدول ۴-۶ حاشیه سود ناخالص شرکت‌ها

در ادامه این بخش، سود هر سهم شرکت‌های مذکور برای سال ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ با توجه به مفروضات تحلیل پیش‌بینی شده است. سود هر سهم شرکت‌ها برای سال ۱۳۹۷ با توجه به تغییرات نرخ جهانی فولاد خام و نرخ دلار برآورد شده تا حساسیت سود هر سهم این شرکت‌ها به تغییرات این متغیرهای مهم مشخص شود. لازم به ذکر است که سود هر سهم با فرض برابر بودن میانگین نرخ‌های ۱۲ ماهه سال ۱۳۹۷ با حاصلضرب نرخ دلار در نرخ فولاد جهانی مرتبط با هر خانه محاسبه شده است.

۲-۶. شرکت آهن و فولاد ارفع

سود پیش بینی شده هر سهم شرکت آهن و فولاد ارفع (با توجه به مفروضات بیان شده) برای سال ۱۳۹۶ برابر با ۶۸۳ ریال بدست می‌آید. در جدول تحلیل حساسیت زیر، خانه‌های رنگی سود هر سهم شرکت را در نرخ دلار و نرخ جهانی فولاد مرتبط با آن نشان می‌دهد. در سال ۱۳۹۷ احتمال تحقق سود هر سهم در بازه ۸۴۳ ریال تا ۱,۲۲۴ ریال برای شرکت آهن و فولاد ارفع بیشتر از سایر بازه‌ها می‌باشد.

۴۷.۳۰۰	۴۵.۱۵۰	۴۳.۰۰۰	۴۰.۸۵۰	نرخ دلار
				نرخ جهانی فولاد
۹۴۴	۸۳۰	۷۱۶	۶۰۱	۴۲۳
۱.۲۲۴	۱.۰۹۷	۹۷۰	۸۴۳	۴۷۰
۱.۵۰۳	۱.۳۶۴	۱.۲۲۴	۱.۰۸۴	۵۱۷
۱.۷۸۳	۱.۶۳۰	۱.۴۷۸	۱.۳۲۵	۵۶۴

جدول ۵-۶ تحلیل حساسیت سود هر سهم شرکت آهن و فولاد ارفع برای سال ۱۳۹۷

۳-۶. شرکت ذوب آهن اصفهان

با توجه به مطالب بیان شده، سود هر سهم شرکت ذوب آهن اصفهان برای سال ۱۳۹۶ برابر با ۲۷ ریال پیش‌بینی می‌شود. جدول تحلیل حساسیت زیر سود هر سهم شرکت با توجه به نرخ دلار و نرخ جهانی فولاد را نشان می‌دهد. در سال ۱۳۹۷ احتمال تحقق سود هر سهم در بازه ۱۱ ریال تا ۱۱۷ ریال برای شرکت ذوب آهن اصفهان بیشتر از سایر بازه‌ها می‌باشد که در جدول زیر قابل مشاهده است.

۴۷.۳۰۰	۴۵.۱۵۰	۴۳.۰۰۰	۴۰.۸۵۰	نرخ دلار
				نرخ جهانی فولاد
۴۰	۸	(۲۴)	(۵۶)	۴۲۳
۱۱۷	۸۲	۴۷	۱۱	۴۷۰
۱۹۵	۱۵۶	۱۱۷	۷۸	۵۱۷
۲۷۳	۲۳۰	۱۸۸	۱۴۶	۵۶۴

جدول ۶-۶ تحلیل حساسیت سود هر سهم شرکت ذوب آهن اصفهان برای سال ۱۳۹۷

۴-۶. شرکت فولاد خراسان

سود پیش‌بینی شده هر سهم شرکت فولاد خراسان برای سال ۱۳۹۶ برابر با ۱۹۵ ریال بدست می‌آید. با توجه به جدول زیر، در سال ۱۳۹۷ احتمال تحقق سود هر سهم در بازه ۲۷۲ ریال تا ۳۸۷ ریال برای شرکت فولاد خراسان بیشتر از سایر بازه‌ها می‌باشد.

۴۷.۳۰۰	۴۵.۱۵۰	۴۳.۰۰۰	۴۰.۸۵۰	نرخ دلار
				نرخ جهانی فولاد
۳۰۳	۲۶۸	۲۳۳	۱۹۹	۴۲۳
۳۸۷	۳۴۹	۳۱۰	۲۷۲	۴۷۰
۴۷۲	۴۳۰	۳۸۷	۳۴۵	۵۱۷
۵۵۶	۵۱۰	۴۶۴	۴۱۸	۵۶۴

جدول ۷-۶ تحلیل حساسیت سود هر سهم شرکت فولاد خراسان برای سال ۱۳۹۷

۵-۶. شرکت فولاد خوزستان

برای شرکت فولاد خوزستان سود پیش بینی شده هر سهم در سال ۱۳۹۶ عددی برابر ۸۳۳ ریال بدست می‌آید. با توجه به جدول تحلیل حساسیت زیر، در سال ۱۳۹۷ احتمال تحقق سود هر سهم در بازه ۸۴۹ ریال تا ۱،۱۵۵ ریال برای این شرکت بیشتر از سایر بازه‌ها می‌باشد.

۴۷،۳۰۰	۴۵،۱۵۰	۴۳،۰۰۰	۴۰،۸۵۰	نرخ دلار
				نرخ جهانی فولاد
۹۷۵	۸۷۲	۷۶۹	۶۶۵	۴۲۳
۱،۱۸۸	۱،۰۷۵	۹۶۲	۸۴۹	۴۷۰
۱،۴۰۱	۱،۲۷۸	۱،۱۵۵	۱،۰۳۳	۵۱۷
۱،۶۱۴	۱،۴۸۱	۱،۳۴۹	۱،۲۱۷	۵۶۴

جدول ۸-۶ تحلیل حساسیت سود هر سهم شرکت فولاد خوزستان برای سال ۱۳۹۷

۶-۶. شرکت فولاد مبارکه اصفهان

سود هر سهم شرکت فولاد مبارکه اصفهان برای سال ۱۳۹۶ برابر با ۶۴۰ ریال برآورد می‌شود و با توجه به جدول تحلیل حساسیت زیر، در سال ۱۳۹۷ احتمال تحقق سود هر سهم در بازه ۷۰۱ ریال تا ۸۹۶ ریال برای این شرکت بیشتر از سایر بازه‌ها می‌باشد.

۴۷،۳۰۰	۴۵،۱۵۰	۴۳،۰۰۰	۴۰،۸۵۰	نرخ دلار
				نرخ جهانی ورق گرم
۷۵۳	۶۹۵	۶۳۶	۵۷۸	۵۶۵
۸۹۶	۸۳۱	۷۶۶	۷۰۱	۶۲۸
۱،۰۳۹	۹۶۸	۸۹۶	۸۲۵	۶۹۱
۱،۱۸۲	۱،۱۰۴	۱،۰۲۶	۹۴۸	۷۵۴

جدول ۹-۶ تحلیل حساسیت سود هر سهم شرکت فولاد مبارکه اصفهان برای سال ۱۳۹۷

۷-۶. شرکت فولاد هرمزگان جنوب

شرکت فولاد هرمزگان جنوب نیز در سال ۱۳۹۶ برای هر سهم سودی معادل ۲۰۲ ریال به ازای هر سهم می‌تواند ایجاد کند. در جدول تحلیل حساسیت زیر، سود هر سهم شرکت با توجه به نرخ دلار و نرخ جهانی فولاد را مشاهده می‌کنید. در سال ۱۳۹۷ احتمال تحقق سود هر سهم در بازه ۲۰۷ ریال تا ۳۳۳ ریال برای این شرکت بیشتر از سایر بازه‌ها می‌باشد.

۴۷،۳۰۰	۴۵،۱۵۰	۴۳،۰۰۰	۴۰،۸۵۰	نرخ دلار
				نرخ جهانی فولاد
۲۴۱	۲۰۳	۱۶۶	۱۲۸	۴۲۳
۳۳۳	۲۹۱	۲۴۹	۲۰۷	۴۷۰
۴۲۵	۳۷۹	۳۳۳	۲۸۷	۵۱۷
۵۱۷	۴۶۷	۴۱۷	۳۶۶	۵۶۴

جدول ۹-۶ تحلیل حساسیت سود هر سهم شرکت فولاد هرمزگان جنوب برای سال ۱۳۹۷

۷. نکات ویژه تحلیلیگر

با توجه به مواد ذکر شده در بخش‌های پیشین، به طور کلی چشم انداز صنعت فولاد با توجه به افزایش نرخ‌های جهانی، نرخ ارز، بهای-تمام شده تولید، میزان تولید و فروش، تکمیل زنجیره ارزش در داخل کشور و تقاضا در بازار ایران و کشورهای هدف (جهت صادرات)، برای سرمایه‌گذاری کم ریسک ارزیابی می‌شود. البته این نکته نیز قابل توجه است که هر شرکتی نقاط قوت و ضعف مخصوص خود را دارد. به طور مثال یکی از ریسک‌های قابل بررسی شرکت آهن و فولاد ارفع بحث تسهیلات ارزی و ریسک عدم وفقییت شرکت در راستای استفاده از ظرفیت‌های قانون رفع موانع تولید می‌باشد. ابعاد این مسأله به طور کامل مشخص نیست و با مشخص شدن آن می‌تواند سود هر سهم شرکت را تغییر دهد. در شرکت ذوب آهن اصفهان نیز موضوع هزینه مالی ۶۰۰ میلیارد تومانی و کارایی عملیاتی ضعیف شرکت از نکات حائز اهمیت این شرکت است که عملاً سود عملیاتی آن را از بین می‌برد. البته برای مشکل هزینه مالی شرکت ذوب آهن اصفهان راه‌حلی جهت رفع آن به وسیله تهاتر بدهی‌ها با دولت پیش بینی شده است که ابعاد و تبعات آن به طور کامل قابل پیش‌بینی نیست. تکمیل زنجیره ارزش شرکت فولاد مبارکه اصفهان با توجه به طرح‌های توسعه ای و برنامه های پیش روی آن نیز از نقاط مثبت این شرکت می‌باشد. با تمام این تفاسیر، می‌توان چنین استنباط کرد که آینده شرکت‌های این صنعت از نظر عملیاتی و سودآوری با توجه به متغیرهای مؤثر بر این صنعت رو به رشد و بهبود خواهد بود.

۸. منابع و مآخذ

۱. طرح جامع فولاد کشور
۲. گمرک جمهوری اسلامی ایران
۳. وزارت صنعت، معدن و تجارت
۴. انجمن فولاد ایران
۵. صما
۶. صورت‌های مالی شرکت‌ها از طریق سامانه کدال

۶. World Steel Association (WSA)
۷. Arcelormittalinfrance
۸. Steelonthenet
۹. Commodities
۱۰. World'sTopExports
۱۱. Market Realist
۱۲. Indexmundi
۱۳. Official Trade Statistics
۱۴. McKinsey analysis
۱۵. Economist Intelligence Unit (EIU)
۱۶. DBS Bank
۱۷. Worldstrendingtopmost
۱۸. Statista
۱۹. IFNAA
۲۰. Custeel
۲۱. DBS Vickers
۲۲. IMIDRO
۲۳. Chilan
۲۴. Worldbank
۲۵. International Monetary Fund (IMF)